

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Mvtvis Petitionibus. Titvlvs IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

procurare, clericus tamen non possunt, nisi Episcopi diocesani consensu accedat, & iudex cuius jurisdictionem prorogare volunt, sit ecclesiasticus.

Idem Abbati Trecon.

Significasti a nobis, quod P. clericus ad petitionem S. C. mercatoris se tue jurisdictioni subiecit, si intermino nunc elapso, de pecunia mutuata non satisfecisset eidem: & infra. Inquisitioni tue taliter respondemus, quod licet privatorum consensus eum, qui jurisdictioni preesse dignoscitur, suum possit iudicem constituere, clericus tamen in iudicem non suum (nisi forte sit persona ecclesiastica, & Episcopi diocesani voluntas accedat) consentire non possunt.

CAP. XIX.

Legitime citatus, tenetur coram iudice citante causam proseguere, nisi citante, quod post citationem mutaverit forum.

Idem.

Proposuisti nobis, quod quidam subditus tuus ad petitionem cuiusdam b adversarii sui, a te legitime citatus ad causam, quia postmodum jurisdictionis alterius esse cepit, tuum intendit iudicium declinare. Porro tue prudentia dubium esse non credimus, quod is in predicta causa jus revocandi forum non habet, quasi ab illo iam preventus.

CAP. XX.

Quisque clericus potest in curia Romana conveniri, licet alius prescribit forum ibi non fortitur: habet tamen ex causa jus revocandi domum.

Idem.

Lect ratione delicti seu contractus aut domicilii, si veri, de qua contra possessorem causa movetur, quibus forum regulariter quis fortitur, Episcopus vester apud sedem Apostolicam conveniri non fuerit: quia tamen omnium ecclesiarum mater est eadem, & magistra, tunc compelli potuit, ut ibi suis adversariis responderet: nisi pro alia iusta & necessaria causa venisset, quam si tunc allegasset, jus revocandi domum salvum fuisset eidem.

DE LIBELLI OBLATIONE.

TITVLVS III.

CAP. I.

Aliter tenetur in scriptu libellum porrigere. Vel sic: Iudex non debet admittere actorem ad litigandum, nisi prius ei libellum in scriptis offerat, h. d. per alia verba.

Ex concilio apud sanctum Medardum habito c.

Ignarus a Episcopus dixit: Habetis libellum reclamationis vel postulationis 2 illi responderunt, se prae manibus nullum habere libellum. Ignarus Episcopus dixit e: oportet vos secundum ecclesiasticam auctoritatem, reclamationem vestram libelli ferie f declarare, eamque vestris manibus roboratam, synodo porrigere, ut tunc vobis canonicè valeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt.

CAP. II.

Cum agitur reali, non sufficit rem generaliter peti, sed debet ita specificari, ut evitetur obscuritas & equivocatio.

a Vide Ferrandum Vofquon. lib. 1. §. 9. de success. resolu. mem. 95. b dicto, cuiusdam, deest in quibusdam manus. c Medardum monasterium est in urbe Suesionensi, ubi id concilium habitum est. d Eusebius lib. 2. decret. cap. 192. Ivo part. 6. cap. 1. eod. tit. in 1. compil. d Ismarus. al. Hizmarus. e Vid. l. si quando. C. unde si. & l. si homicidii. C. de accu. & authent. de iud. §. oportet. coll. 6. f allegare.

Innocentius III.

Significantibus a T. & R. fratribus nostro fuit Apostolatu declaratum, quod cum inter ipsos ex una parte, & V. ex altera, super quadam terra coram iudicibus delegatis tracti fuissent in causam, oblato eis libello: illi (cum plures terras haberent) ut terra illa, super qua quaestio verteretur, ostenderetur eidem, a iudicibus postularunt: quod cum ipsi facere denegarent, ad nostram audientiam provocarunt. Quocirca mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum, si quid post appellationem huiusmodi noveritis attemptatum, & cetera.

CAP. III.

Non tenetur reus respondere libello in actione personali, si non exprimitur causa petendi.

Gregorius IX. Archiepiscopo civitatis nova, & M. canonic. Culmen.

Dilecti filii fratres ecclesiae sanctae Mariae de Hispida, sua nobis petitione monstrarunt, quod quum prior & conventus sanctae Mariae ad Carceres, ipsos super quadam pecunia summa coram priore sanctae Trinitatis Veron. auctoritate Apostolica convenissent, ex parte ipsorum fuit excipiendum propositum, quod cum dicti prior & conventus nollent exprimere in porrecto libello b conventionali, quare sibi dicta pecunia deberetur, super hoc minime respondere tenebantur: & quia dictus iudex exceptionem huiusmodi admittere denegabat, nostram audientiam appellaverunt. Ideoque mandamus, quatenus si est ita, revocato in iuratum, & cetera.

DE MUTVIS PETITIONIBUS.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Iudex etiam delegatus, compellit actorem ad respondendum reo in causa reconventionis, & utraq. causam ordine successivo simul audiet, & una sententia terminabit. h. d.

Alexander III. Viterano c. Episcopo & Abbati de Spongia.

Ex d literis: [1 & infra.] Quoniam rationis ordo exigit e, ut plebanus & clerici Maturen. Abbati & fratribus Maturen. monasterii, de iis, quae adversus eos proponunt, debeant in vestra praesentia respondere, cum sibi ex ipsis coram vobis a sede Apostolica delegatis iustitiam postulant exhiberi: Mandamus, quatenus actione plebani & clericorum proposita, & responsione facta: monitione praemissa compellatis eisdem memoratis Abbati & fratribus in continentem coram vobis super suis quaestionibus respondere, ut vicissim postmodum rationes partium audientes, concordia vel iudicio utriusq. negotium terminetis.

[1 Vestris accepimus, quod dil. filii nostri Abbas & fratres Maturien. monasterii, super quaestionibus quas plebanus & clerici Maturien. adversus eos proponunt, vestrum parati sunt subire examen, si illi in continenti debeant de suis quaestionibus respondere. Vnde.]

a Vid. Lanfranc. in cap. quoniam. §. probationes infra de prob. & quatenus hic agitur de libello incerto & obscuro, inf. in §. sed ista. Infit. de alto. Dec. in cap. dilecti. sup. de iud. & Paul. de Cast. consil. 145. & Alex. consil. 181. & 182. in 2. volum. b vid. l. si. C. de an. excep. & l. ff. de edend. per Bar. c male alii Archiepiscopo. d Post concil. Later. sub Alexand. III. part. 1. c. 1. & c. 2. eod. tit. in 1. compil. e Vid. l. cum Papienianus. in fin. G. de sent. & inter. omnium iud.

CAP. II.

Modus procedendi datus per rescriptum in causa conventionis, intelligitur repetitus in causa reconventionis.

Coelestinus III. *Rothomag. a Decano.*

Prudentiam b. & infra. Sanè consuluit nos, utrum cum causa appellatione remota committitur, & reus coram eodem iudice actorem reconvenit, & actor super reconventionem appellationis obstaculum interponit, an sit huiusmodi appellationi deferendum? Nos verò ita sentimus, quòd cum actoris & rei eadem sit conditio, & uno eodemq; iure circa appellationis remedium debeat uterq; censi, sicut desiderat actor, ut sibi iuxta mandatoris rescriptum iustitia fiat appellatione remota: eodem modo reconveniendi debet in sua iustitia respondere.

DE LITIS CONTESTATIONE.

TITVLVS V.

CAP. I.

Non per positiones & responsiones, sed per petitionem in iure propositam & responsionem secutam, fit litis contestatio, qua ommissa nullus est processus.

Gregorius IX. *Abbati sancti Iohannis in vmeis.*

Olim inter Episcopum Novientem ex parte una, & capitulum ecclesie sancti Quintini ex altera, super quibusdam iniuriis, & excommunicationum sententiis, & quibusdam aliis articulis orta fuit materia questionis: & infra. Iudices factis quibusdam positionibus & responsionibus ad eandem: auditis etiam, quæ partes voluerunt proponere coram eis, causam eandem ad examen Apostolicum remiserunt. Procuratoribus igitur partium propter hoc in nostra presentia constitutis, quamvis positiones & responsiones hinc inde super pluribus articulis factæ fuerint coram iudicibus memoratis: quia tamen litis contestationem non invenimus esse factam, cum non per positiones & responsiones ad eas, sed per petitionem in iure propositam & responsionem secutam contestatio a litis fiat: processum ipsorum de fratrum nostrorum consilio irritum duximus nunciandum.

VT LITE NON CONTESTATA

non procedatur ad testium receptionem vel ad sententiam definitivam.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Si agatur de adulterio ad separationem tori, & ante litis contestationem reus est contumax, potest excommunicari, sed testes recipi non possunt, nec causa definiri.

Innocentius III. *Abbati sancti Proculi & L. canonici Bononiensi.*

Ad f. hæc Deus: [1 & infra.] Cum causa, quæ inter R. & B. uxorem ejus vertitur, auctoritate Apostolica vobis commissa fuisset, tandem procurator ejusdem R. libello uxoris, quo virum ad separationem tori, & ut dotem reciperet, de adulterio accusabat, noluit respondere, donec advocatus ejus veniret, inducias postulando. Qui cum huiusmodi saepe petendo, vobis illudere videretur, tandem ad presentiam vestram accedens, dixit se respondere paratum: sed die statuto cum crederetur responsurus libello, restitutionem uxoris primo fieri postulavit, ne secus fieret appel-

a al. Archiep. b Paris. prudentiam sup. de offic. iud. de. & c. 2. eod. tit. in 2. comp. c Vid. Bari. & Fulgos. & Paulon in l. causas. C. de transf. Soc. in reg. 295. d Lun. Ceo. & L. Aurelius. s. idcirco. ff. de lib. leg. e Vid. Bari. Soc. in fallent. Reg. 296. & alique seq. f C. 1. eod. tit. in 3. compil.

lando a. Verum quia dicebat mulier se virum habere suspectum, & idem procurator nec de mulieris impunitate cavere, nec vestro fe curasset postmodum conspectui presentare, vos testes mulieris recipere studuit: [2 & infra.] Consultationi vestra taliter respondemus, quòd licet ordo iudicialis in aliis controversiis sit servandus, & in matrimonialibus causis, non usquequaque servetur: quia tamen in presenti negotio non est actum de fœdere matrimonii, sed de crimine adulterii (per quod ad separationem conjugii, non ad conjunctionem tenditur) quia lite non contestata testes fuerunt recepti, & attestaciones etiam publicatæ, sive deferendum sive non deferendum appellationi fuisset, non est ad definitivam sententiam procedendum. Potuit tamen præfatus R. propter suam contumaciam, vel etiam procuratoris (si sciens non purgaverit eandem) excommunicationis sententia innodari.

[1 In Apostol. sede constituit totius ecclesie magistratum, ut quia secundum scripturam sententiam fecit Deus hominem reum, sed ipse se immiscuit questionibus infirmis, ad eandem nodi questionum difficiles referantur, suo recto iudicio dissolvendi. & infra. Ad apostolatus nostri notitiam literarum vestrarum infirmatam pervenit quòd.]

[2 Et attestacionibus publicatis diligenter auditis qui fuerint ipsius nominis allegata. Quia vero cum de serena sententia cum viris prudentibus tractaretis, adversum non intervenisset diversa cogita, quibusdam dissentibus appellationi simpliciter deferendum, alio autem appellationi deferendum non esse, nonnullis etiam assertibus appellationem nullatenus tenuisse, cum mulier non sit restituenda vero suspecto, nisi de impunitate sufficienter præfata cautione, vos in tanta varietate nos consulere voluisset, qualiter esset in hoc negotio procedendum. Nos igitur.]

CAP. II.

In causa restitutionis, contra contumacem, lite non contestata, sententia proferri non potest, hoc dicit, comprehendendo omnem modum summam.

Idem Hierosolymit. Patriarcha, & Archiepisc. b Cassen.

Accedens c: [1 & infra.] Cum in iudicium delegatorum presentia, Archiepiscopus Tirenensis, restitutionis beneficium postularer, plebanus sancti Marci de Venetiis (contra quem agebat) nihil ad objecta respondit d. sed ad nostram audientiam appellavit: & licet saepe fuisset admonitus, ut juri pareret (quia ejus appellatio non tenebat) noluit tamen respondere amplius, vel coram eis etiam comparere. Ipsi verò iudices (cum plebanus in sua contumacia perduraret e) testes ceperunt ab adversa parte productos, & depositionibus redactis in scriptis mandaverunt eidem, ut ad eos accederet, in personas, vel in dicta testium objecturus. Quòd cum facere noluisse f. in ipsum excommunicationis sententiam protulerunt, possessionem juris parochialis adjudicantes Archiepiscopo memorato: & eum restituentes in integrum, districtius vetuerunt, ne quis possessionem Cirenensis ecclesie restitutam præsumeret perturbare. Cum igitur g. lis coram eisdem iudicibus non esset contestata, & manifeste pateret, literas ipsas per veri suppressionem obtentas, (cum manifestum esset duos predictorum iudicum, Athonien. videlicet & Beriten. Episcopos, eidem Archiepiscopo tanquam suffraganeos suo Metropolitanò subesse) ac ex his plebanum legitime appellasse constaret, in quem (etiam si minus legitime appellasset) licet iudices ipsi propter contumaciam

a Vid. auth. qui fecerit. C. quom. & quon. ju. & ibi gl. b Cassanien. c C. 1. eod. tit. in 2. comp. d Vid. l. 1. ff. si quis ius di. non ob. & l. 2. ff. si quis in ius vo. non se. e al. malitia permisset. f Vid. l. 2. ff. si quis a Principe. ff. ne quid in loco pub. g ordo est: Nos cassavimus prædictas sententias, cum tu non esset contestata, & pateret, & c. & cessaret, & c.

EXCOM-